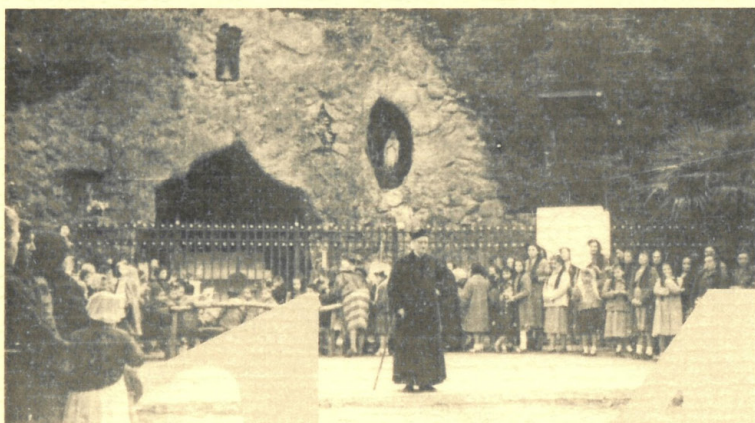

Centenari de la Gruta de Lourdes d'Arenys de Munt

(1924-2024)

Gaspar Casals Coll

Centenari de la Gruta de Lourdes d'Arenys de Munt (1924-2024)

Gaspar Casals Coll

© GASPAR CASALS COLL

© AJUNTAMENT D'ARENYS DE MUNT

REVISIÓ I COL·LABORACIÓ: COMISSIÓ DEL CENTENARI

MEMBRES DE LA COMISSIÓ DEL CENTENARI: ELVIRA BORRELL CLOSA, GASPAR CASALS COLL, CONCEPCIÓ BRECHA UMBERT, MARTÍ BRECHA UMBERT, VICENÇ BRECHA UMBERT, MONTSERRAT CARRERAS CORT, ROSER COROMINAS UMBERT, MONTSERRAT FONTBONA MISSÉ, IRENE GALOFRÉ ROQUET (†), M. REMEI MISSÉ SANÉ, M. TERESA MISSÉ SANÉ, RAQUEL SERRAT SUÑÉ I NURI VILARÓ BRECHA.

Edita: Ajuntament d'Arenys de Munt

Fotografies: Arxiu J. Missé, Arxiu Parroquial de Sant Martí d'Arenys de Munt, Col·lectiu pel Museu Arxiu (Fons L'Abans) i Joan Navarra.

Disseny gràfic i serveis editorials: carlessaiz.cat

1a edició: febrer 2025

Dipòsit legal: B 2437-2025

Fotografia coberta: Mn. Ernest Cuffí i feligresos d'Arenys de Munt a la Gruta de Lourdes amb motiu de guanyar el Jubileu de l'Any Sant Marià, el 5 de desembre de 1954. Arxiu J. Missé

D'Arenys i sa rogalia
sou l'escut i el bell esguard.

*Guardeu-nos Verge Maria
de caure mai en pecat.*

Arenys de Munt una cova
com a temple us ha bastit
perquè aquí tothom hi troba
consol per son esperit,
des d'a on ens feu de guia
per anà a l'Eternitat.

Fragment dels goigs editats per la
Parròquia anteriors a l'any 1936.
Lletra de Mn. Josep M. Viadiu.

Ballada de sardanes el dilluns de Pasqua. Any 1949.

Ballada de les seccions infantil i juvenil de l'Esbart Dansaire durant la Festa dels Malalts i la Gent Gran. Any 2014.

Salutació

Aquest any hem celebrat el centenari de la Gruta de Lourdes, un esdeveniment que ens ha permès reviuire la història i destacar la importància de l'indret, símbol de devoció mariana que és també un espai de natura, família, espiritualitat i retrobament per a molts i moltes de nosaltres en un ambient privilegiat.

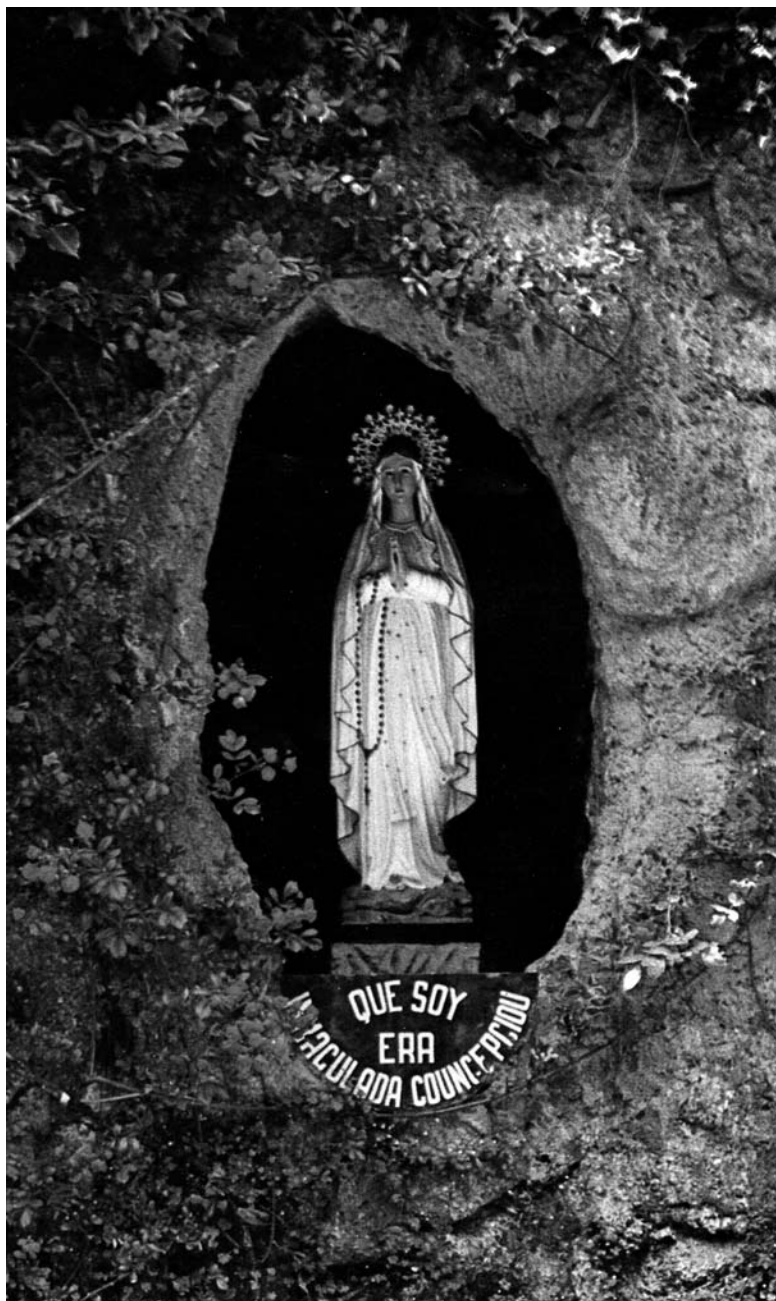
En un món marcat pels canvis, la modernitat i la velocitat, hi ha llocs i moments que ens recorden la importància de frenar i agafar aire. Un d'aquests llocs és sens dubte el Santuari de Lourdes d'Arenys de Munt.

Vull expressar el meu sincer agraïment a la comissió organitzadora dels actes que han omplert aquesta celebració. Persones de diferents àmbits que desinteressadament m'han ajudat a pensar i portar a terme tot tipus d'activitats ben variades perquè tothom trobés el seu moment dins d'aquest any de festivitat dedicat als cent anys de la Gruta, que es diuen ràpid! Gràcies a tots i a totes hem contribuït a fer d'aquest centenari una celebració memorable.

Aquest llibret que teniu entre les mans vol ser un recull de la història d'aquests cent anys. Aprofito aquestes ratlles per agrair de manera especial a en Gaspar Casals Coll la seva tasca en l'elaboració del llibret commemoratiu. La seva dedicació ha permès recollir la història i els sentiments que envolten la Gruta de Lourdes, i estic segura que serà un record inestimable per a tots nosaltres i les futures generacions.

Continuem treballant junts per mantenir viva la nostra història i el nostre patrimoni.

Raquel Serrat Suñé
Regidora de Cultura d'Arrel

Pròleg

Benvolguts, és un goig poder escriure unes paraules en aquest petit llibre que teniu a les mans, que conté una història tan gran. La història d'un poble, el d'Arenys de Munt, que va voler tenir ben a prop seu un santuari marià dedicat a Lourdes. És la història d'una comunitat cristiana que va viure moments àlgids i moments de desencís. Moments d'una fe viscuda amb entusiasme i moments de viure la fe des de la discreció i de la humilitat, però que no es va aturar mai, sinó que sempre fou capaç de mantenir viva l'esperança, que és el gran miracle que ens ha ofert sempre la Mare de Déu de Lourdes.

Resseguint en aquest llibre la història de Lourdes de Sobirans, us adonareu que es tracta de la història de la vida mateixa, passada pel sedàs del cor de Maria, la Mare de Déu. Això vol dir que el que fa brillar el nostre santuari no és només la simplicitat de la gruta o el seu entorn natural, sinó que el que el fa brillar de veritat són les persones que l'han fet viva en el seu interior. Persones, com veureu en el llibre, amb noms i cognoms, que han fet possible el miracle de l'existència i pervivència del nostre santuari tot i les dificultats que han anat trobant al llarg del temps. També multitud de persones anònimes que s'hi han acostat plenes de fe per demanar a Maria, la Mare de Déu, que els ajudés en moments difícils de la seva vida, o que els protegís perquè no desapareguessin els bons moments. I finalment, per descomptat, a moltes persones que s'hi han acostat per altres raons ben diverses: cultura, natura, gastronomia, etc., però que sempre han marxat transformades d'alguna manera. Perquè la presència de Maria, la Mare de Déu en la seva advocació

de Lourdes, en un paratge tan bonic, a les portes del Parc del Montnegre i el Corredor, entre mar i muntanya, ens vol recordar que Maria ens situa entre el cel i la terra i ens convida a aturar el pas i re situar les nostres prioritats.

Per això, els actes d'aquest centenari han estat un veritable regal, perquè ens han permès recordar d'on venim, qui som i qui volem continuar essent. Un passat del qual ens sentim orgullosos, un present que estem vivint apassionadament i un futur que volem dibuixar segons la voluntat de Déu, a l'exemple de la Mare de Déu de Lourdes, per construir junts una cultura de l'Amor, de la tendresa i de la compassió.

Que, tot llegint aquest llibre, ens convertim en pelegrins que tenen el desig de sortir per trobar els altres i compartir així la riquesa que tots portem en el nostre cor. Que ens recordi que hem de caminar junts de nou, per trencar qualsevol tipus de soledat i aïllament, per sentir-nos, de nou, formant un sol poble.

I sobretot que, quan els qui ens seguiran celebrin els propers aniversaris de Lourdes, llegint aquest llibre puguin dir el que jo dic avui a tots els qui ens han precedit: «Gràcies per haver mantingut viva la flama de la fe».

Mn. Joan Soler Ribas

2. Origen i evolució de la Gruta

2.1. Antecedents

Situem l'origen de la Gruta a partir de les peregrinacions a Lourdes de França que s'havien iniciat des de les aparicions de la Mare de Déu a Bernadette Soubirous, l'any 1858 a la cova de Massabielle de la ciutat de Lourdes (França). El món catòlic va convertir aquest lloc en destí de peregrinació en considerar la Mare de Déu una figura íntimament propera al sofriment humà i alhora patrona dels malalts. Des dels llocs més llunyans, els pelegrins s'apropaven a Lourdes per demanar, des de la confiança en la Mare de Déu, consol i ajuda per superar les malalties.

Les notícies de les aparicions a Catalunya van tenir un fort impacte en la devoció popular. L'any 1879 es va fer un pelegrinatge de 3.600 persones provinents de totes les diòcesis catalanes, 600 de les quals de la diòcesi de Girona, convocades pel seu bisbe, Tomàs Sivilla Gener. La primera peregrinació organitzada per la diòcesi de Girona va ser l'any 1908, coincidint amb el cinquantè aniversari de les aparicions.

Entre els dies 21 i 26 de juny de l'any 1922, l'Hospitalitat de Barcelona va promoure una peregrinació presidida pel cardenal arquebisbe de Tarragona, Francesc Vidal i Barraquer. Entre els nombrosos assistents hi havia les arenyenques Sra. Lluïsa Colomer Parera i Sra. Joaquina Terra Torrent, acompanyades pel beneficiat de la parròquia d'Arenys de Munt, Mn. Ernest Coffí Carabús. En la visita a Lourdes es van enamorar d'una imatge de la Mare de

Déu de grans dimensions que estava exposada en un aparador de records. Entre tots tres van reunir els francs necessaris per comprar-la. Arribada la imatge a Arenys de Munt, la van oferir a la Parròquia, i el 15 de juliol de 1922 fou col·locada a l'interior de l'església

Vehins d'Arenys de Munt

Habent sigut donada per una persona devota la Santa Imatge de Nostra Senyora de Lourdes per la Associació que deu formar-se baix la vocació d'aquesta milagrosa Verge, hem trobat a bé col·locarla al bosc de cal "Amarc" de Subirans, ahont la dignissima i devota Sra. Sabater, Vda. Font, ha cedit voluntariament el terreny perpetuament que ha d'ocupar la gruta ahont hi ha de col·locar-se nostre Senyora de Lourdes.

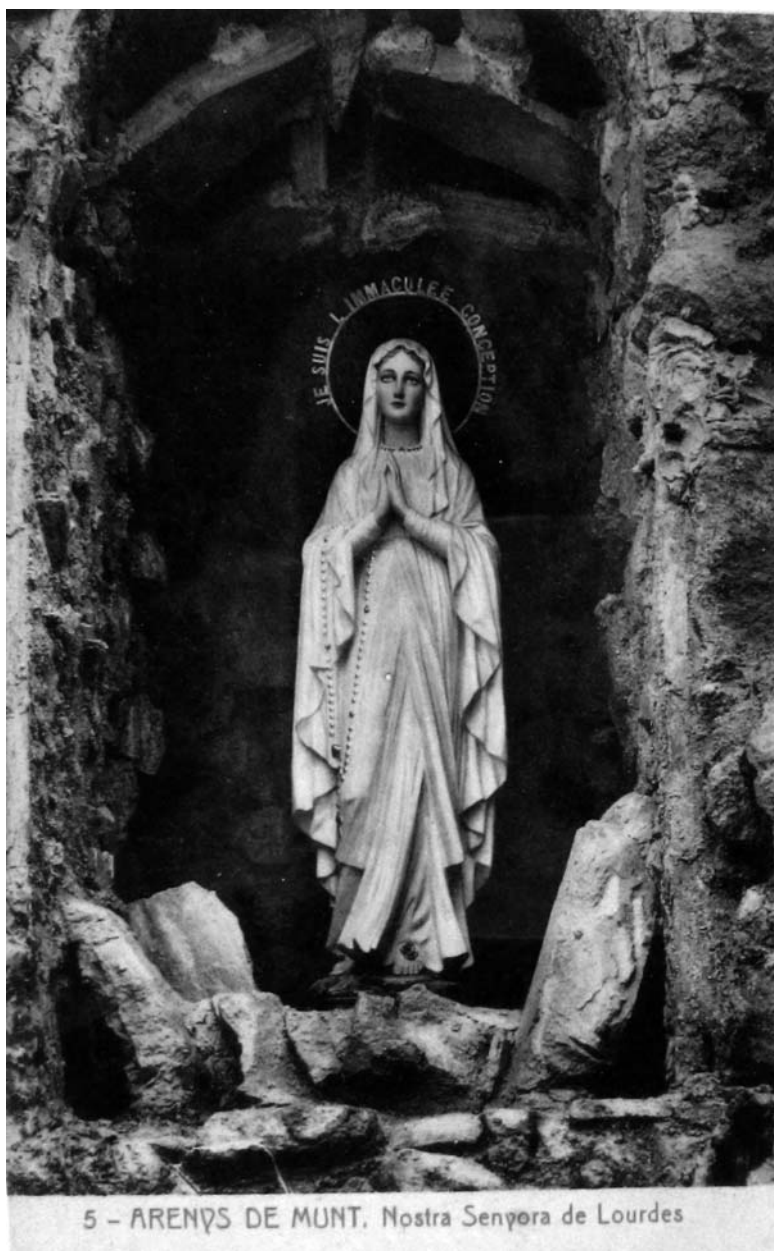
Amb tal motiu demanem a tot el poble d'Arenys de Munt i la colònia qu'ens ajudin per a dita obra, que creiem serà del gust de tothom.

Hem pensat que per a recullir fondos, organitzar una Tómbola i esperém amb el beneplàcit de tothom que contribuirán a portar un o varis objectes perque dita tómbola siga un éxit.

Hem cregut inaugurarla el 19 d'aquest mes; per lo tan tots els que tinguin voluntat de portar algun objecte o al·moina, per humil que siga, poden portarla abans del dia 19 a les cases: Sra. Maria Castellet de Brecha, Carrer Sant Martí, 11 i Sra. Joaquina Parellada, Vda. Pons, Carrer Sant Martí, 26.

La Comissió organitzadora

Arenys de Munt, 8 d'agost 1923

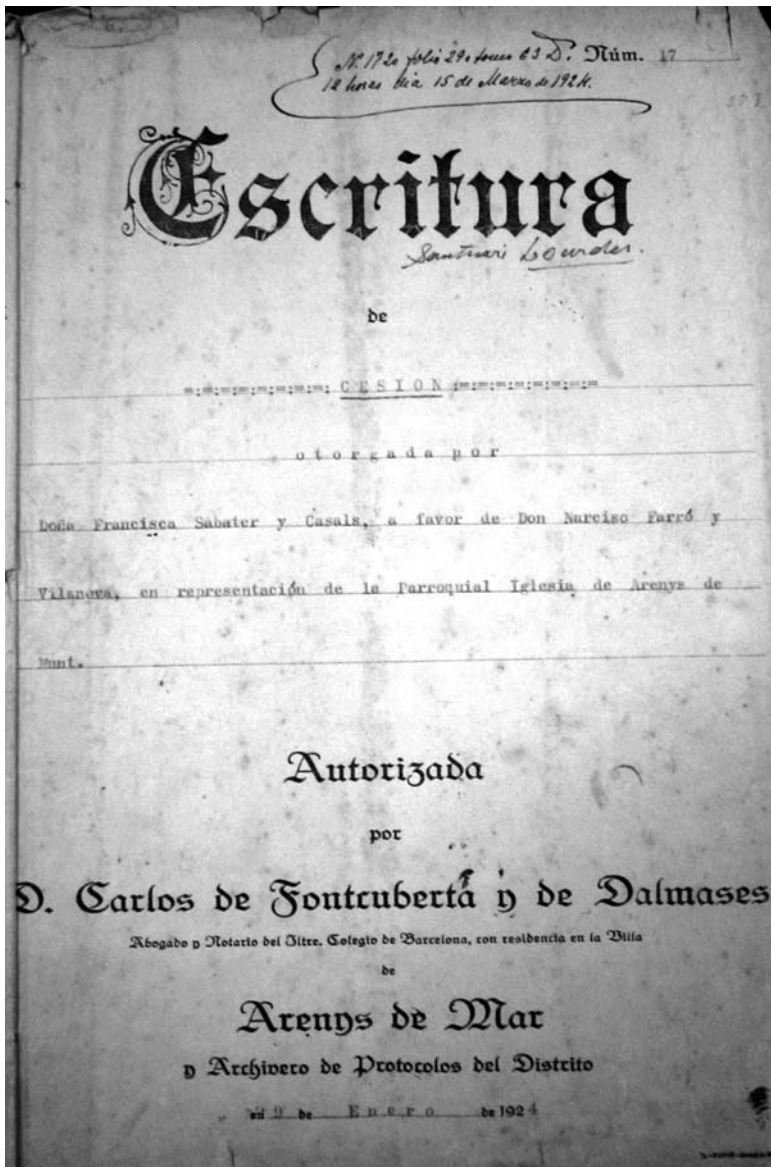
Primera imatge de la Mare de Déu procedent de Lourdes de França.

parroquial. De seguida, va sorgir la idea de construir una gruta a semblança de la de França per acollir la imatge. Amb aquesta finalitat es va crear l'Associació Nostra Senyora de Lourdes, i, a l'agost de 1923, es va organitzar una tómbola benèfica per recollir diners per a la construcció de la Gruta.

2.2. Ubicació

El lloc per construir la Gruta es va localitzar al veïnat de Sobirans, en el paratge conegut com el «Bosc de Ca n'Amar». La seva propietària, la Sra. Francisca Sabater Casals, va donar permís a la Parròquia per poder-la-hi ubicar. Els terrenys els havia heretat del seu marit, el Sr. Francesc Font Torras, mort l'any 1911. El matrimoni havia comprat la finca de Ca n'Amar de Sobirans a finals del segle XIX i s'havia fet construir una torre per passar els estius i una casa per als masovers. La vídua Font alternava la seva residència entre Badalona i Arenys de Munt. Vivia amb l'únic fill que li quedava, el Sr. Francesc Font Sabater, nascut l'any 1901, després de la mort prematura de dues filles i del fill gran, Josep, durant l'epidèmia de grip espanyola l'any 1918. Mare i fill es van afegir amb entusiasme a la idea d'aixecar a la seva finca una reproducció de la cova de Massabielle per poder-hi col·locar la imatge de la Verge de Lourdes portada de França.

Des de la Parròquia es van demanar els permisos corresponents a les autoritats eclesiàstiques per construir un santuari a Sobirans i el dia 9 de gener de 1924 **la família Font va cedir a perpetuïtat a la Parròquia de Sant Martí d'Arenys de Munt una porció de terreny de 600 metres quadrats i el dret de pas per un camí de sis metres d'amplada que, entrant per la Riera, va en línia recta fins al terreny cedit.**

Cascada decorada amb trencadís, amb majòlica de Sant Francesc d'Assís i les inicials del senyor Francesc Font, situada a l'entorn de la torre on la família passava els estius.

Veïnat de Sobirans amb la masia de ca n'Amar.

Senyora Francesca Sabater Casals.

Senyor Francesc Font Sabater.

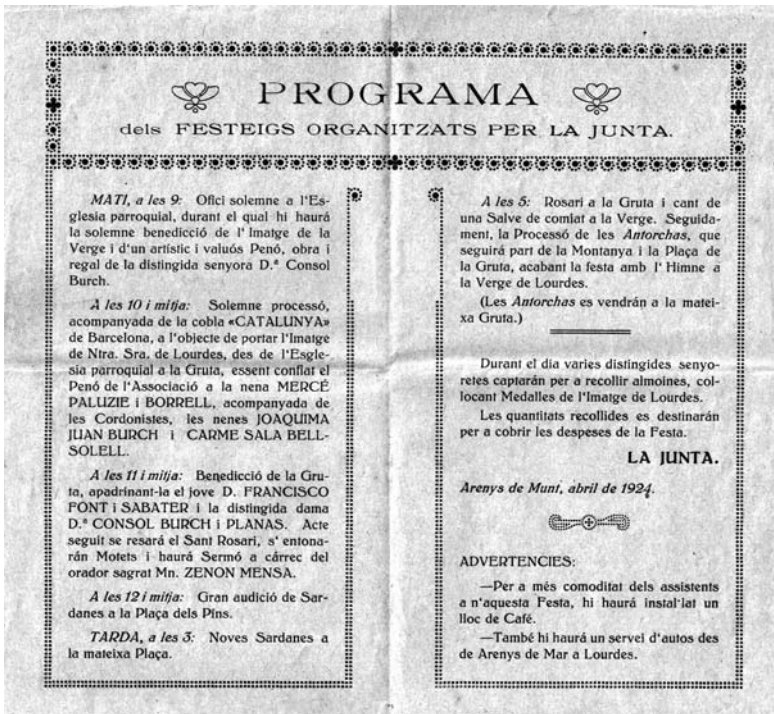
També es va donar una certa quantitat d'aigua d'una mina per construir tres fonts a imitació de les de Lourdes i la pedra necessària per edificar-hi la Gruta. Les obres es van iniciar el 6 de febrer del mateix any, a càrrec de l'empresa de paletes dels germans Brecha. Es va construir una gruta artificial d'obra i una mica més amunt, a la dreta de la boca d'entrada, s'hi va fer una fornícula per col·locar-hi la imatge de la Mare de Déu de Lourdes. La part frontal, el que seria la façana de la Gruta, va ser revestida amb blocs de pedres de formes cantelludes. A l'esquerra, i una mica allunyades de la Gruta, s'hi van construir tres fonts imitant la gruta francesa.

2.3. Inauguració, millores i reformes

La diada escollida per inaugurar la Gruta amb la imatge portada de França va ser el 21 d'abril de 1924, festivitat del dilluns de Pasqua, aprofitant que feia temps se celebrava l'aplec a la Polla, davant de l'ermita de sant Miquel, situada a un quilòmetre abans d'arribar a Sobirans. Des de la inauguració de la Gruta, els aplecs del dilluns de Pasqua s'han celebrat sempre dins del recinte de Lourdes.

La Gruta amb la imatge de la Mare de Déu de Lourdes acabada d'inaugurar.

Programa dels actes d'inauguració de la Grua.

Els actes d'inauguració van consistir en la celebració d'un ofici solemne a l'església parroquial amb la benedicció de la imatge de la Verge. Seguidament, una processó presidida per les autoritats religioses i civils va traslladar la imatge, acompanyada amb la música d'una cobla i d'un pendó obsequi de la Sra. Consol Burch Planas, portat per la nena Mercè Paluzie Borrell, fins a Sobirans. Durant el recorregut es van tocar diferents marxes i un cor femení va cantar l'himne a la Verge.

Arribats a Sobirans, es va beneir la Grua, es va resar el rosari i es va col·locar la imatge dins de la fornícula guarnida de flors. El sermó va anar a càrrec de mossèn Zenon Mensa Fàbregas d'Arenys de Mar, que també havia participat en la peregrinació al Santuari

Processó del trasllat de la imatge de la Mare de Déu de Lourdes des de l'església parroquial fins a la Gruta.

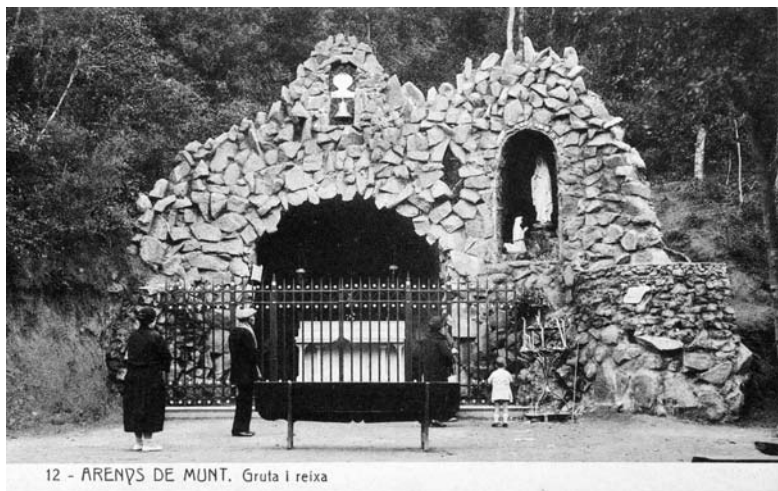

Participació de la gent del poble en l'acte de benedicció de la Gruta.

francès l'any 1922. Al migdia i a la tarda, hi va haver audició de sardanes a la plaça dels Pins, uns terrenys situats més amunt de la Gruta per sobre dels que actualment ocupen les taules. Acabades les sardanes, van continuar els actes religiosos i es va acabar la celebració a entrada de fosc, amb una processó de torxes i el cant de la Salve Regina com a comiat de la Verge.

Uns dies després, el 21 de juny de 1924, es va constituir canònicament, pel bisbe de Girona, a instàncies del rector Mn. Narcís Farró Vilanova, la Confraria Nostra Senyora de Lourdes i es va elegir la primera junta. La seva finalitat era promoure la devoció a la Immaculada Concepció i organitzar algunes festes durant l'any per recaptar diners per al manteniment i la millora del Santuari.

El 8 de setembre de 1924 el rector Mn. Farró va beneir l'altar situat dins de la Gruta i es va celebrar la primera missa amb ofici solemne cantat per la Coral del Patronat de la Immaculada Concepció de Badalona, acabant amb el besamans a la Verge.

Gruta original amb la campana, la imatge de la Bernadette, l'altar, el cirial, la reixa i un banc.

A LOS FELIGRESES DE ARENYS DE MUNT

En 21 de junio, del corriente año, fué erigida, en esta Parroquia, por el Sr. Obispo de esta Diócesis, la **"Cofradía de Ntra. Sra. de Lourdes"** y en 14 de julio, próximo pasado, dicha Cofradía agregada a la **"Archicofradía de Ntra. Señora de Lourdes"**, establecida en Terres, (Francia).

Para solemnizar dicha creación, así como su agregación a la **"Archicofradía de Ntra. Sra. de Lourdes"**, **se celebrarán, el día 8 del próximo septiembre, las Fiestas Religiosas siguientes:**

A las 10 de la mañana, saldrá de esta Iglesia parroquial una procesión que se dirigirá a la Gruta de Lourdes, en Subirans, rezando el Santo Rosario.

Al llegar a la Gruta se bendecirá solemnemente un Altar que se ha construido en la misma, y a continuación se celebrará un Oficio solemne, cantando el Coro del **"Patronato de la Inmaculada"**, de Badalona. Predicará en el Oficio el Reverendo P. Juan Arqué, de I.M. Corazón de María, de Barcelona.

Acabado el Oficio se hará Besa-manos a la Virgen de Lourdes y después imposición del escapulario azul a los Cofrades que lo deseen vestir; también habrá admisión de nuevos Cofrades.

Por la tarde, a las 3, se cantará el Santo Rosario, con explicación de sus misterios por el Rdo. P. Francisco Iglesias, Franciscano.

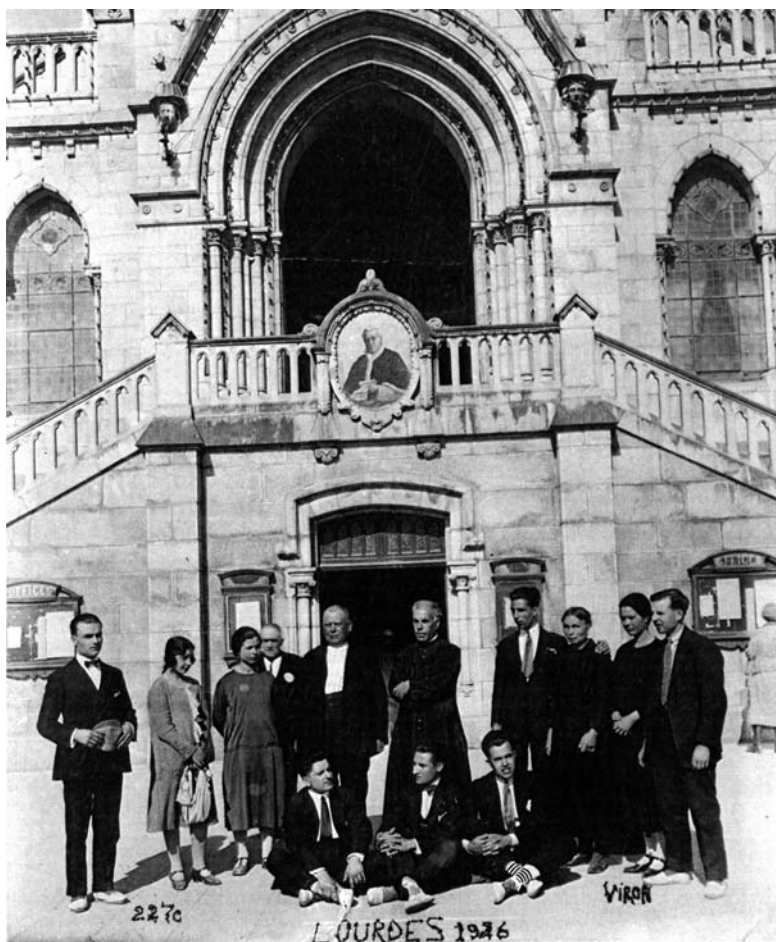
De Badalona, han prometido su asistencia a dichas Fiestas, los Terciarios y devotos de la Virgen de Lourdes.

¡FELIGRESES DE ARENYS DE MUNT! Tomad, todos sin excepción, parte en dichas Fiestas, para que resulten solemnísimas.

EL PÁRROCO

Tip. Valls y Comp. - Calella

Programa de festes per celebrar la creació de la Confraria de la Mare de Déu de Lourdes.

Grup d'arenenyencs al Santuari de Lourdes de França per visualitzar la gruta i realitzar canvis a la d'Arenys de Munt. Any 1926.

A l'abril de l'any següent, el 1925, fou beneïda la reixa de ferro construïda a semblança de la de França, dissenyada per l'arquitecte municipal Sr. Enric Catà Catà i obra del manyà arenenyenc Sr. Pere Burch Garcia. A l'exterior, també s'hi va col·locar una trona per a les homilies. El 8 de setembre del mateix any, es va beneir una campana anomenada Isabel i una imatge de la Bernadette, col·locada als peus de la Verge.

El dilluns de Pasqua de 1927 es van inaugurar les obres de remodelació de la Gruta, després que un grup d'arenyencs haguessin visitat la gruta francesa. Les obres van consistir a tapar les pedres cantelludes plenes d'arestes i modificar el perfil de la boca de la cova. Tot plegat per donar un aspecte el més semblant possible a la cova francesa. També es va inaugurar una sagristia, per guardar els ornaments litúrgics. I el dilluns de Pasqua de 1928 s'estrenà una trona de pedra i la pavimentació de l'entrada amb els bancs.

Gruta remodelada quatre anys després de la inauguració.

3. Els primers anys del Santuari

3.1. Els actes i les celebracions religioses al Santuari

A partir de finals dels anys vint, Lourdes d'Arenys de Munt es va convertir en un santuari de peregrinació religiosa, lloc de pregària i d'acció de gràcies pels favors rebuts de la Verge i per demanar-li coratge per afrontar malalties i adversitats. També, per aquest motiu, la Gruta començà a omplir-se d'exvots, en compliment d'un vot o d'agraïment per les gràcies rebudes.

Els actes religiosos, durant l'any, s'ajustaven a les principals diades marianes del calendari litúrgic: l'11 de febrer, onomàstica de la Mare de Déu de Lourdes; el 15 d'agost, Diada de l'Assumpció de la Mare de Déu, i el 8 de setembre, festivitat del naixement de la Mare de Déu.

El dilluns de Pasqua, aniversari de la inauguració de la Gruta, a més de l'aplec de sardanes i dels cants dels cantaires de caramelles, també hi havia actes religiosos. L'any 1927 es va celebrar al Santuari el primer homenatge a la vellesa, organitzat pel Centre Moral.

El primer casament es va celebrar el dia 24 de juliol de 1930. Els nuvis van ser dos veïns de Sobirans: el Sr. Joaquim Martori Roca i la Sra. Lluïsa Martori Mora. Des dels anys 30, casar-se a Lourdes ha sigut un costum per a molts arenyencs que ha durat fins aquest moment.

Festa d'homenatge a la vellesa. Any 1927.

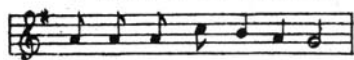
Durant la missa del dilluns de Pasqua de 1931 es van estrenar els nous goigs a la Mare de Déu amb lletra del periodista i escriptor Sr. Lluís Almerich Sellarés, que firmava amb el pseudònim Clovis Eimeric.

Venim tots a Vostres plantes,
Regina de Subirans,
per les rouredes gegantes
que voregen aquests plans.

Verge blanca Immaculada,
que en el Sot de Subirana
Heu triat tan bella estada,
no oblideu als catalans.

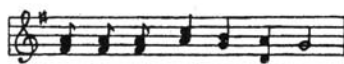
Ve - nim tots a vos - tres plan - tes,

Re - gi - na de Su - bi - rans,

per les rou - re - des ge - gan - tes

que vo - re - gen a - quests plans.

Ver - ge blan - ca Im - ma - cu - la - da

que en el Sot de Su - bi - rans,

Casament a la Gruta de Lourdes. Any 1935.

3.2. Els serveis i activitats al Parc de Lourdes

En paral·lel a la devoció a la Verge i a la consolidació del Santuari, la família Font va crear a l'entorn del Santuari tot un seguit d'instal·lacions per donar servei als visitants i facilitar-los passar un dia d'esplai. A la plaça dels Pins s'hi va construir el primer bar i restaurant, anomenat «El Quiosc», i es van posar a disposició dels visitants fogons i taules de pedra a l'aire lliure per passar-hi el dia. També hi van construir una botiga de queviures. Els dies amb més afluència de gent eren el dilluns de Pasqua, diada de l'aplec sardanístic, i el Primer de Maig. En aquestes diades els autobusos de línia connectaven l'estació de tren d'Arenys de Mar amb el Santuari. Lourdes esdevenia així, a més de lloc espiritual de pregària, recolliment i devoció a la Verge, lloc d'esplai enmig de la natura envoltat d'arbres, fonts i camins per fer excursions.

Els primers anys de la dècada dels 30 del segle XX, el Santuari i l'àrea que l'envoltava van agafar popularitat i prestigi gràcies a les

LURDES DE SUBIRANS
Arenys de Munt
Un dels més bells paisatges de la província entre robles i pinars. **Diumenge i dilluns de Pasqua.** A la bonica plaça dels Pins, prop al Santuari català de Nostra Senyora de Lourdes de Subirans
SARDANES
matí i tarda, per la renombrada cobla «La Llevantina». Gran servei de restaurant a 7 pessetes cobert. Habitacions confortables. Botiga de queviures. Utensills per a cuinar a l'aire lliure. Autòmbus a tots els trens.

Anunci dels actes al Parc de Lourdes del dilluns de Pasqua publicat a *La Veu de Catalunya* el 31 de març de 1931.

ARENYS DE MUNT

EL APLEC DEL DIA 8 DE SEPTIEMBRE EN LA GRUTA DE LOURDES

Nuestro pueblo, que tantas bellezas naturales encierra, destacándose en primer lugar la Gruta de Nuestra Señora de Lourdes, emplazada en el más bello y pintoresco rincón del Valle de Subirans, y que en la actualidad está siendo visitadísima por un gran contingente de excursionistas que acuden, no solamente atraídos por la devoción a la milagrosa Virgen de Lourdes, sino también para gozar de los encantos que la pródiga naturaleza ha derramado en el incomparable «Vall de Subirans».

A fin de que el próximo Aplec a dicha Gruta, revista el máximo esplendor, la Comisión organizadora, atendiendo a oportunas indicaciones y alentada por el sinnúmero de felicitaciones por el éxito de los anteriores «Aplecs», ha tenido especial interés en confeccionar el programa del próximo día 8, bajo el siguiente orden:

Por la mañana, a las 10: Solemne oficio cantado por la sección coral de nuestra parroquia, bajo la dirección del maestro Ernesto Cufí, interpretándose el oficio del Santísimo Sacramento. Terminado el Oficio habrá Besamanos a la Virgen y canto del «Ave Marías».

A las 12: Comida campestre en el bosque de la Gruta.

Tarde, a las 3: En la Gruta empezará el santo Rosario, cantado por la sección coral y alternando con el pueblo.

A las tres y media: Glosará las virtudes de la Virgen Blanca el P. Seguí de las Escuelas Pías de San Antón de Barcelona.

A las cinco: Merienda y juegos.

A las seis y media: Procesión de las Antorchas y despedida de la Virgen.

A la llegada de todos los trenes a la estación de Arenys de Mar, habrá disponibles autocars que por módico precio en treinta minutos se trasladarán hasta el pie de la Gruta.—C.

Notícia dels actes de l'aplec del 8 de setembre a la Gruta de Lourdes, publicada a *El Día Gráfico* el 4 de setembre de 1927.

iniciatives del Sr. Francesc Font Sabater. Segons la veu popular que ens ha arribat, la família Font volia transformar el parc en un balneari aprofitant l'abundància d'aigua de les mines i construir un telefèric fins al cim del turó de ca n'Amar. Especialment lluït va ser el dilluns de Pasqua de l'any 1931, en coincidir els pelegrins i els excursionistes que baixaven del Santuari del Corredor amb els del Santuari de Lourdes. Hi va haver missa, ballada de sardanes, cant coral i caramelles. En aquesta mateixa diada es va inaugurar un nou restaurant molt més gran i ample que «El Quiosc». Com a curiositat, va oferir àpats a set pessetes el cobert. La crònica periodística va destacar que «La riera de Arenys se vió invadida por gran número de automóviles de distinguidas familias de las localidades vecinas».

El 8 de setembre de 1931 el Sr. Francesc Font Sabater es va atrevir a organitzar «una excursió marítima al Santuari de Lurdes». Es tractava d'agafar un vaixell al port de Barcelona, desembarcar al port d'Arenys de Mar i amb autobusos pujar fins a Lourdes. El programa d'actes va consistir en una missa cantada, sardanes al matí i a la tarda, un concert ofert per l'Orfeó Badaloní i una ballada

Primer restaurant, anomenat «El Quiosc», situat a la plaça dels Pins.

Celebració d'un àpat al porxo del nou restaurant. Any 1935.

de ballets populars a càrrec de l'Esbart Dansaire del Foment de la Sardana de Badalona. Es va oferir al visitant un complet servei de restaurant amb plats a la carta i, als que van voler, servei d'habitacions per quedar-se a dormir.

Vist l'èxit i la popularitat de Lourdes, al gener de 1932 el nou ajuntament republicà va millorar l'accés al Parc de Lourdes, i a tot el veïnat de Sobirans, adjudicant al paleta Sr. Andreu Roca March la construcció del primer tram de la carretera d'Arenys de Munt a Canyamars, des del final de l'Eixample fins a Sobirans. L'obra va ser finançada per subscripció popular i el Sr. Francesc Font Sabater va fer una aportació de 20.000 pessetes, una quantitat considerable per l'època. La millora va permetre que a l'agost del mateix any se celebrés a Lourdes el primer Aplec d'Entitats Sardanistes de Catalunya, patrocinat per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament

EXCURSIÓ MARÍTIMA

al Santuari català de

LURDES

DE SUBIRANS - (Arenys de Munt)

Festes extraordinàries pel dia 6 de setembre de 1931

MAR - CEL - BOSCH I MUNTANYA, UN VERITABLE DIA DE CAMP

Sortida de la Porta de la Pau, a les sis del matí en el magnífic
yacht «Salvador»

desembarcant al Port d'Arenys de Mar, per agafar tot seguit
els autocars que portaran directament a Lurdes de Subirans

Programa de les festes

M A T Í

A les deu.—Missa Cantada per l'Orfeó Badaloní.

A les onze.—Sardanes a l'esplanada del Restaurant per la
cobla «La Llevantina» de Calella.

T A R D A

A les tres.—Sardanes a la Plaça dels Pins. Concert en el
mateix lloc per l'Orfeó Badaloní, amb un conjunt de 200 cantaires
sota la direcció del Mestre Jaume Costa, i amb acompanyament
de cobla.

En l'intermedi, ballets populars catalans a l'esplanada del
Restaurant per l'«Esbart de dansaires del Foment de la Sarda-
na de Badalona» compost de 10 parelles.

RESTAURANT: Coberts a 5'50 pessetes, composts d'Entreteniments assortits, arròs, vedella amb bolets, fruita, pa i vi, tot comprès. — Coberts a 7'50 pessetes: Entreteniments assortits, arròs, peix, pollastre rostit, fruita, pa i vi, tot comprès.

SERVEI A LA CARTA - Habitacions - Cuines a l'aire lliure - Lloguer d'utensilis
Tenda de queviures - Preus econòmics - EL PANORAMA MES VARIAT I SUGGESTIU DE CATALUNYA

MAR, PLA I MUNTANYA

PREU DEL PASSATGE: 1 autocar fins al Santuari Català de Lurdes: 3 ptes.
Retorn lliure. El preu de tornada amb el tren Arenys-Mataró és de 1,05 pessetes.

Per encàrrecs a les guixetes de les «Gaviotes» de la Porta de la Pau, i per més
detalls adreçar-se a l'Agència de Viatges «Internacional Express», Ronda Univer-
sital, 24 (cantonada a la Plaça de Catalunya), Barcelona, i a Mataró a la Confleria
de D. Josep Oms, Riera, 42.

NOTA: Pel millor servei convé fer els encàrrecs de coberts directament al Res-
taurant Lurdes-Arenys de Munt o bé a les guixetes «Gaviotes», Barcelona i en dar-
rer cas, a l'arribada al Santuari.

GRAN CONCURS DE SARDANISTES
i
Primer Aplec
d'Entitats Sardanistes de Catalunya
en el bell paratge del Santuari Català de LURDES de Subirans
ARENYS DE MUNT

▼

Patrocinat per la Generalitat de Catalunya
Cobles: «BARCELONA» i «PEP VENTURA»
(Cobla Oficial de la Generalitat de Catalunya) (Figueres)

DIA 21 D'AGOST DE 1932

2.000 PESSETES
REPARTIDES EN 15 PREMIS

ARENYS DE MUNT - Santuari català de Lourdes de Subirans.—Sardanes a la plaça dels Pins

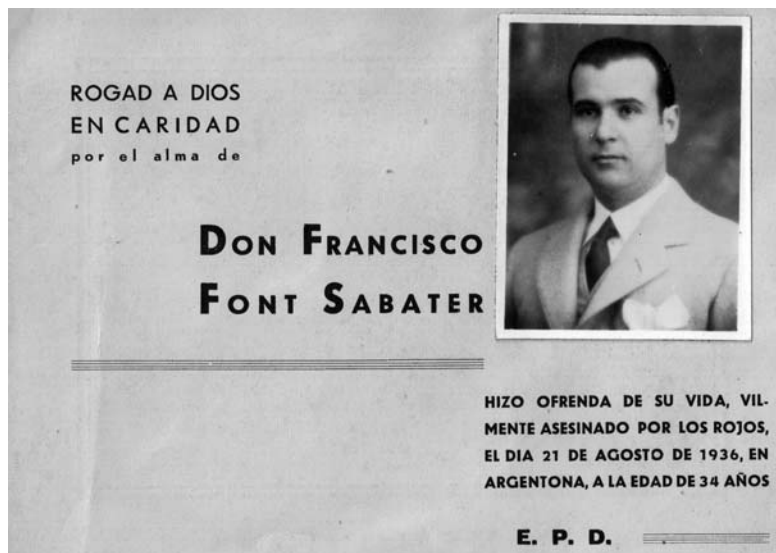
Taules a l'aire lliure amb servei de restauració abans de la construcció de l'edifici del restaurant.

d'Arenys de Munt. Es van repartir premis per valor de 2.000 pessetes. Aquesta popularitat va ser amplificada amb la publicació d'un extens reportatge sobre Arenys de Munt, en el setmanari *La Rambla*, el 17 de setembre de 1934, que contenia una entrevista a l'alcalde i dedicava una pàgina sencera a parlar del Parc de Lourdes, destacant l'excel·lent servei de restaurant i hotel.

4. L'etapa de la Guerra Civil (1936-1939)

Durant la Guerra Civil el Santuari va patir la persecució religiosa, desfermada a tot Catalunya durant els primers mesos de la guerra. Les imatges de la Mare de Déu i de la Bernadette van ser destruïdes, i també l'altar, per impedir qualsevol celebració religiosa.

El pitjor que va patir el Santuari durant la guerra no va ser la destrucció dels símbols religiosos, sinó la pèrdua humana del seu impulsor i benefactor, el Sr. Francesc Font Sabater, conegut com «el senyoret de Lourdes», que fou assassinat el 23 d'agost de 1936 al coll de Parpers al municipi d'Argentona. Aquest fet va

Recordatori de la mort del senyor Francesc Font Sabater, «el senyoret de Lourdes».

commocionar tot el poble d'Arenys de Munt, especialment les persones del veïnat de Sobirans, que l'havien amagat durant uns dies abans que fugís a l'exili en direcció a França, però, malauradament, va ser detingut a prop de Figueres.

La Guerra Civil també va deixar inutilitzables les instal·lacions annexes al Santuari que donaven servei als visitants. Per si no fos prou desgràcia per a la Sra. Francisca Sabater Casals l'assassinat del seu únic fill, la finca de Sobirans li va ser confiscada per l'exèrcit republicà per instal·lar-hi un camp d'instrucció per a nous reclutes que s'havien d'incorporar al front.

Des del maig de 1938 fins al final de la guerra, va estar en funcionament el campament número 2 del Centre de Reclutament i Instrucció Militar 16. Les instal·lacions van acollir soldats, instructors i oficials que en alguns moments podien superar la xifra de 300 persones. Des del camp de Lourdes van sortir molts joves soldats en destinació a la batalla de l'Ebre. Al final de la guerra tot el Santuari i el Parc amb el restaurant i els altres edificis van quedar inservibles.

5. Després de la Guerra Civil fins a l'actualitat

5.1. Els actes i les celebracions religioses

El final de la Guerra Civil va significar el retorn del culte i de la vida religiosa tradicional a les famílies. La religiositat va tornar a ser present a la vida pública arenyenca després d'anys de privacions i repressió.

Els fidels de la Parròquia van ser molt actius per restituir la imatge de la Mare de Déu i posar el Santuari en condicions per al culte. Es va comprar una nova imatge amb les donacions dels devots de la Mare de Déu, que va ser beneïda el 10 de setembre de 1939 i portada en processó fins a Lourdes. Segons contenen les cròniques de l'època, la processó feia un quilòmetre de llargada. També es va inaugurar un nou altar i un Sant Crist. Aquest acte va ser promogut per les noves autoritats franquistes com un desgreuge i reparació envers el Santuari. Hi van assistir autoritats comarcals de la Falange i el dia abans es va muntar un campament a la plaça dels Pins.

La situació de la Gruta en una zona ombrívola al peu d'un turó va provocar que la imatge de guix de la Mare de Déu, amb el temps, es deteriorés a causa de les humitats i se'n va fer una de nova. Aquesta, com les anteriors, també va ser pagada amb les aportacions dels parroquians. La imatge va ser beneïda a l'església parroquial el 2 de març de 1956, dilluns de Pasqua, i portada en processó fins al Santuari. Aquest mateix any s'inaugurà l'electrificació de Sobirans,

Reconciliación de la Gruta de Ntra. Sra. de Lourdes, de Arenys de Munt	en nuestras excursiones a aquel bello lugar, rezar unas Avemarías a los pies de la Virgen tan venerada.
El próximo domingo, día 10, tendrá lugar en la vecina localidad la reconciliación de la Gruta de la Virgen de Lourdes, que fué incendiada y profanada y incendiada por los marxistas en los primeros días de su dominio en Cataluña.	A las nueve de la mañana, será bendecida la nueva imagen de la Virgen de Lourdes, en la iglesia parroquial de Arenys de Munt, y acto seguido empezará la solemne procesión que saldrá de dicho templo con dirección a la Gruta. La imagen será llevada por las Hijas de María de dicha parroquia. Al llegar la procesión a la Gruta, empezará un oficio solemne. Al final habrá besamanos.
Aunque esta gruta esté algo distante de ésta, era muy visitada por nuestros convecinos, y es una grata noticia para todos esta reconciliación, pues a partir de este día, podremos,	En nombre del Rdo. Cura párroco de Arenys de Munt, Invitamos a todos los católicos mataroneses. N.

Acte de la restauració de la imatge de la Mare de Déu de Lourdes després de la Guerra Civil, publicat a *Hoja Oficial de FET y de las JONS* de Mataró el 5 de novembre de 1939.

Trasllat de la nova imatge de la Mare de Déu de Lourdes des de la Parròquia. Dilluns de Pasqua. Any 1956.

gràcies al patrocini del veí Sr. José Artés de Arcos. Durant els actes de celebració, es va fer una processó amb la imatge de la Mare de Déu per tot el veïnat.

**PROGRAMA DE FESTEJOS
EN EL BARRIO DE SUBIRANS**

como preliminar a la bendición e inauguración oficial de la electrificación de Subirans, que tendrá lugar, D. m., durante las fiestas Patronales de San Martín, en el mes de Noviembre, organizados y patrocinados por D. JOSÉ ARTÉS DE ARCOS y los vecinos del citado barrio, según el siguiente orden:

Domingo, 23 de Septiembre de 1956

MAÑANA

A las 9:
Disparo de cohetes y Pasacalle por la Orquesta
como iniciación del día festivo.

A las 10:
Oficio Solemne
en la Gruta del Santuario de Lurdes, con asistencia de las Ilustres Autoridades.

A las 12,30:
Audición de Sardanas

TARDE

A las 4:
Festival Infantil
con la actuación de célebres payasos y otras atracciones.

Chocolatada a todos los niños de Subirans

A las 7:
Solemne Procesión
con la imagen de la Santísima Virgen de Lurdes, la que seguirá distintos altares durante su recorrido, llegando como punto final al altar instalado en la entrada de la finca de los Sres. Artés de Arcos, de donde regresará hasta el Santuario.

HORA «H»

Gran «Cremà» de la Falla simbólica

A las 8,30:
Selecta Verbena
que, como los demás actos, será amenizada por la Coblà-Orquesta

«ELS ESCOLANS» de San Sadurní

NOTA: En el recinto de Lurdes habrá instalado un Servicio de Bar y Restaurante en el que se servirán cubiertos avisando con dos días de anticipación.

fin 14726

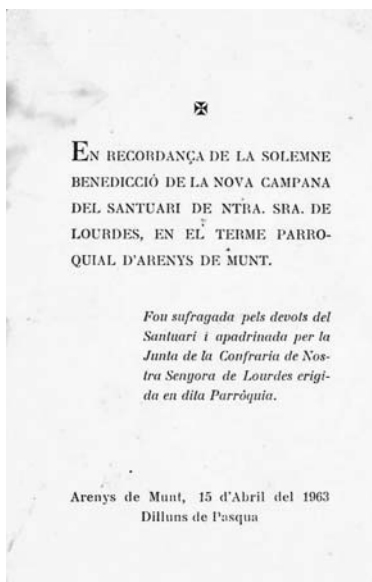
Artes J. Munt

Acte de reposició de la imatge de la Bernadette. Any 1967.

Aprofitant el material de l'antiga campana, que havia quedat inservible, el 15 d'abril de 1963 es va estrenar i beneir una nova campana, sufragada pels devots del Santuari i apadrinada per la Confraria de la Mare de Déu. La campana fou obra dels tallers del Sr. J. Guitart de Vilafranca del Penedès i se li va posar el nom de Maria Lourdes. Quatre anys més tard, l'11 de febrer de 1967, es va beneir una nova imatge de la Bernadette, i el 7 de setembre de 1969 s'inaugurà un nou altar de pedra de cara al poble.

L'any 1981 es van haver de tornar a col·locar noves imatges de la Mare de Déu i de la Bernadette, que, a causa de les humitats, s'havien tornat a deteriorar. Es va optar per fer-les de pedra, més resistents a la intempèrie. Van ser fabricades al taller de «Las Artes Religiosas, S.L.» d'Olot i beneïdes el 25 de març de 1981, festa de l'Anunciació del Senyor. Un any després, l'11 de febrer de 1982, es va inaugurar un nou espai al costat de la Gruta destinat als exvots que ofereixen les persones o entitats que han rebut els favors de la Verge.

Recordatori de la benedicció de la nova campana. Any 1963.

Durant aquests anys, a la Gruta de Lourdes se celebraven les diades marianes tradicionals.

Normalment els actes consistien en missa al migdia i res del rosari a la tarda. El 15 d'agost de cada any, era cos-

Col·locació de la imatge de pedra de la Mare de Déu de Lourdes. Any 1981.

tum fer una processó de torxes. La tradició de celebrar actes religiosos a la Gruta per aquestes diades s'ha mantingut fins als nostres dies. Destaquem com a més significatius:

Festivitat de la Verge de Lourdes, Patrona de
la Joventut Feminina d'Acció Catòlica d'Arenys
de Munt.

PROGRAMA-RECORD

DIUMENGE, DIA 10

Matí, a les 8: Missa dialogada de Comunió General que celebrarà el nostre benivolgut senyor Rector, Rvnd. Jaume Recarens. Seguidament, cant de l'Himne de la Joventut Feminina.

Tarda, a las 4: Excursió a la Gruta de Lourdes. Visita a la Verge amb el res del Sant Rosari i cant de la «Salve».

DILLUNS, DIA 11

FESTA DE LA VERGE DE LURDES

Matí, a les 9: Missa de Comunió amb plàtica preparatòria a la Gruta. Seguidament cant dels goigs de la Mare de Déu.

Arenys de Munt, febrer de 1952.

Programa de la festa de la Joventut d'Acció Catòlica, diada de la Mare de Déu de Lourdes. Febrer de 1952.

• El centenari de les aparicions de la Mare de Déu a la Bernadette

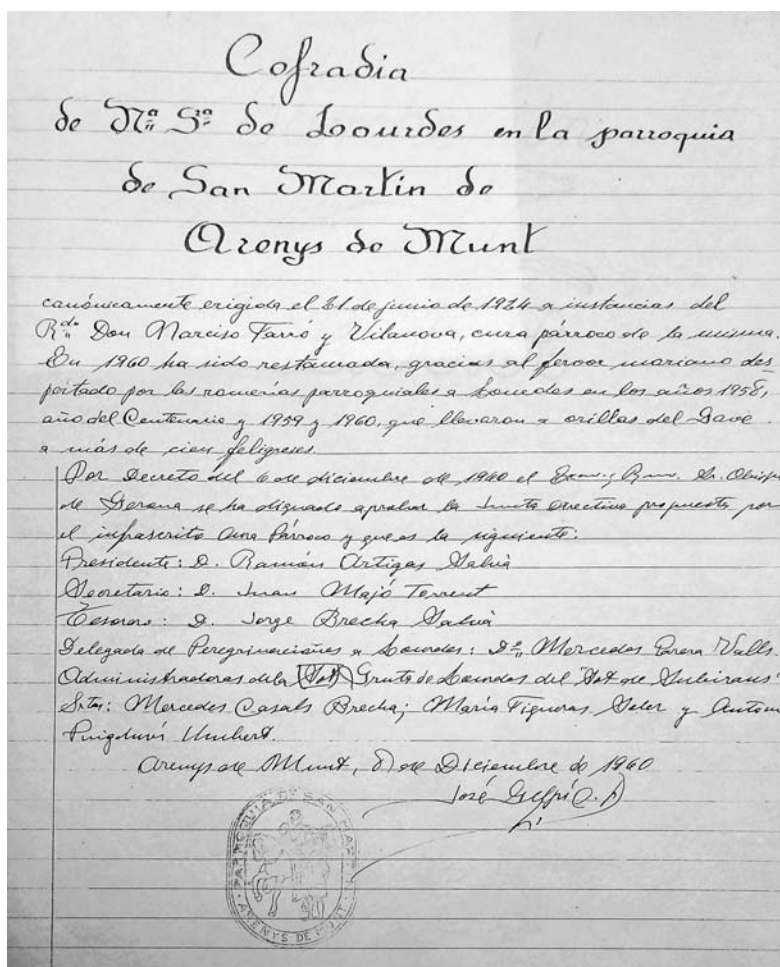
En el primer centenari de les aparicions de la Mare de Déu a la Bernadette, l'any 1958, es va organitzar la primera peregrinació local al santuari francès, amb la participació de 36 pelegrins. Així mateix, la Parròquia va organitzar la Setmana Mariana, del 4 a l'11 de maig, amb diferents actes religiosos i conferències sobre la figura de la Mare de Déu, motiu pel qual la imatge va ser baixada a l'església parroquial i es va fer el seu retorn al Santuari en processó, portada en un pedestal per les noies de l'Associació de les Filles de Maria, fent relleus. El dia 15 d'agost es va fer una missa al Santuari, amb processó de torxes, sardanes i xocolatada.

Processó portant la imatge de la Mare de Déu de Lourdes per a l'Associació Filles de Maria i arribada a la Gruta, durant la Setmana Mariana. Any 1956.

• **La restauració de la Confraria de la Mare de Déu de Lourdes**

El fervor marià despertat pels actes del centenari de les aparicions i les primeres peregrinacions a Lourdes de França els anys 1958, 1959 i 1960 va propiciar que l'any 1960 es restaurés la Confraria de la Mare de Déu de Lourdes i es nomenés una nova junta.

Acta de la restauració de la Confraria de la Mare de Déu de Lourdes. Any 1960.

Els objectius principals de la Confraria eren honrar la Mare de Déu en el misteri de la Immaculada Concepció i donar-li gràcies pels favors rebuts; mantenir el Santuari de Sobirans en condicions; organitzar les principals festes marianes durant l'any i organitzar cada any una peregrinació al santuari francès. Per assolir els objectius es nomenà una nova junta amb president, el Sr. Ramon Artigas Salvà, secretari el Sr. Joan Majó Torrent i tresorer el Sr.

Jordi Brecha Salvà. Com a encarregades de la conservació del Santuari es nomenaren la Sra. Mercè Casals Brecha, la Sra. Maria Figueres Soler i la Sra. Antònia Puigduví Umbert. La Sra. Mercè Casals Brecha va ser-hi fins a l'any 2000, quan va donar el relleu a la seva neboda, la Sra. Nuri Vilaró Brecha, que actualment continua amb l'encàrrec amb altres persones voluntàries que hi col·laboren.

• La celebració de la Diada dels Malalts

La primera celebració de la Diada es va organitzar el dia de Pasqua Granada, 10 de juny de 1962. La celebració va ser organitzada pel Centre Moral amb la participació del grup d'escoltes. S'hi van realitzar recitacions poètiques, monòlegs teatrals i cant coral. La festa va ser anunciada al *Full Parroquial* amb el següent text:

«Enfermos en nuestra gruta de Lourdes. Mañana, lunes de Pascua, si el tiempo lo permite, serán trasladados al parque de

Cor parroquial dirigit per Mn. Josep Costa-Pau durant la Festa dels Malalts. Any 1962.

Trobada de Malalts i Gent Gran davant de la Gruta de Lourdes. Any 1967.

Sobirans los enfermos de nuestra parroquia que lo han solicitado **para orar por el Concilio Vaticano II y por las Misiones**, ante la imagen de Ntra. Sra. de Lourdes. La función religiosa comenzará a las 4 de la tarde y predicará el Reverendo Predicador de las 40 Horas. Después del acto religioso los enfermos serán obsequiados con una merienda servida por unas cuantas señoritas y con varios números de honesto esparcimiento a cargo de las secciones de Escultismo».

Els anys següents, el dilluns de Pasqua Granada s'anunciava al *Full Parroquial* la missa i el rosari a la Gruta, fins que l'any 1969 s'anuncià el canvi d'hora de la missa, de les 4 de la tarda a les 11 del matí, amb assistència dels malalts i organitzat per la Legió de Maria i la Confraria de la Mare de Déu de Lourdes.

L'any 1977 va començar la participació a la trobada de l'Esbart Dansaire del Centre Moral (que s'havia constituït tot just feia dos

Ballada de la secció infantil i juvenil de l'Esbart Dansaire durant la Festa dels Malalts i la Gent Gran. Any 2014.

mesos). Podem llegir l'anunci que mostra els canvis al *Full Parroquial* de l'any 1979, en el següent text:

«Santuari de Nostre Sra. de Lourdes.

El diumenge proper, dia 9 a les 11h. del matí s'hi celebrarà la SANTA MISSA amb assistència de malalts i impossibilitats. En acabar la santa Missa, tot cantant l'AVE, es donarà a besar un bocí de la roca de Massa-

70 Aniversari de la Gruta de Lourdes de Subirans

(Inauguració el Dilluns de Pasqua de Resurrecció, el dia 21 d'abril de 1924).

Verge i mare, consol nostre
Feu-nos trobar el bon camí,
Jo sóc home, sóc fill vostre.
Vos l'estel, jo el pelegrí.

J.M. Gironella

**25 TROBADA PARROQUIAL
DE MALALTS I IMPEDITS**

4 Setembre 1994

Parroquia de Sant Martí
d'Arenys de Munt

Reproducció de la primera gruta i de la imatge
provinent de Lourdes de França (1924).

bielle (estret de la Gruta de les Aparicions) que ens proporcionarà per al nostre Santuari, l'Hospitalitat de Ntra. Sra. de Lourdes. Seguidament s'obsequiarà els malalts i acompanyants amb un aperitiu i l'ESBART DANSAIRE del Centre Moral interpretarà algunes danses del seu escollit repertori».

A partir de l'any 1999, el rector de la Parròquia, Mn. Joan Mollerusa Costa, encarregà l'organització de la Trobada de Malalts a l'equip de Càritas Parroquial i es va traslladar al mes de setembre, fins que, a causa de la pandèmia, es va deixar de fer.

• **La celebració de la Diada de la Mare de Déu d'Agost**

Els diumenges i festius de precepte dels mesos d'estiu, durant els anys setanta, i per iniciativa de Mn. Salvador Bassas Francí, es feia missa al matí a la Gruta, a la qual participaven molts visitants del Parc.

Processó amb llantions a la celebració de la Diada de la Mare de Déu d'Agost. Any 2013.

Recitacions poètiques a la celebració de la Diada de la Mare de Déu d'Agost. Any 2013.

Amb motiu de la clausura de l'Any Sant Marià, el 15 d'agost de 1988, per iniciativa del rector Mn. Pere Bellvert Morente i organitzat pel Sr. Baldomer Torrent Crous, es va celebrar la solemnitat de l'Assumpció de la Mare de Déu amb els següents actes a la Gruta i el seu entorn: res del rosari, processó de candeles amb el cant de l'Ave, res de vespres i corona poètica a la Verge.

Des d'aquest any, 1988, s'ha continuat sense interrupció i fins al moment actual aquesta celebració el dia 15 d'agost a la tarda, amb els mateixos actes i la participació de la gent de la Parròquia. Anualment,

SANTUARI DE LOURDES D'ARENYS DE MUNT

CLOENDA DE L'ANY MARIÀ

DILLUNS
15
D'AGOST

A LES
9
DEL VESPRE

SOLEMNITAT DE L'ASSUMPTA

- PROCESSÓ DE LES CANDELES
- VESPRES SOLEMNES**
- ACTUACIÓ DE LA CORAL INFANTIL "ELS ROSSINYOLS"
- CORONA LITERÀRIA
- OFRENA FLORAL POPULAR

-
- NOTES:
- La processó serà des del restaurant fins a la gruta.
 - Els infants poden assistir-hi portant fanelets, millor d'artesanía pròpia i de tema marià.
 - Trobareu les candeles al santuari.
 - Tothom pot portar rams de flors per ofrenar a la Mare de Déu.

Arxid J. Mesté
Arenys de Munt

Cartell de cloenda de l'Any Marià. Any 1988.

s'anuncien els actes a través del *Full Parroquial* de les pàgines de la Parròquia a la revista *Batec* del Centre Moral i del programa de Ràdio Arenys de Munt *La veu de la Parròquia*.

- **Altres actes litúrgics**

A més dels actes que acabem d'explicar com a més destacats, a la Gruta se n'hi han realitzat d'altres. Citem a tall d'exemple:

- **El primer casament**, realitzat després de la Guerra Civil l'any 1966. Els contraents van ser el Sr. Xavier Colomer Matas i la Sra. Teresa Recolons Cucurull. A partir de llavors molts arenyencs s'han casat a Lourdes.

- **Els tres Aplecs d'Infermeres i Brancadiers de l'Hospitalitat de Nostra Senyora de Lourdes de Girona:** el 12 d'octubre de 1969, el 5è, presidit pel bisbe de Girona, Narcís Jubany Arnau; el 12 d'octubre de 1977, el 12è, en el qual es consagrà el nou altar per al consiliari de l'Hospitalitat, el Dr. Josep Teixidor, es van dipositar les relíquies de Sant Timoteu i Sant Nicostrat, i a l'acte, segons consta al registre, hi van assistir unes 500 persones. El darrer aplec, el 58è, el 12 d'octubre de 2024, presidit pel Bisbe de Girona, Fra Octavi Vilà Mayo.

- **Les Romeries**, a les dècades dels setanta i vuitanta, com, entre les moltes que hi participaven, les de la Parròquia de Sant Josep de Badalona o les de la colònia aragonesa de *Mosqueruelas*, que ja les havien iniciat abans de la guerra.

- **Les Jornades de Fe i Renovació** amb motiu del 50è aniversari del Santuari, l'any 1974, celebrades entre els dies 4 i 10 de febrer, amb la participació de missioners de la Casa Missió de Banyoles.

Grup de joves retornant la imatge de la Mare de Déu de Lourdes a la Gruta a les Jornades de Fe i Renovació. Any 1974.

Trobada de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes de la Diocèsi de Girona a Lourdes d'Arenys de Munt. Any 1977.

Grup de voluntaris preparant l'obsequi per als participants a la Trobada de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes de la Diòcesi de Girona. Any 1969.

GOIGS EN HONOR DE LA MARE DE DÉU DEL SANTUARI DE LOURDES DE SUBIRANS

PARRÒQUIA DE SANT MARTÍ D'ARENYS DE MUNT

Verge i mare, consol nostre
Feu-nos trobar el bon camí,
Jo sóc home, sóc fill vostre.
Vos l'estel, jo el pelegrí.

J.M. Gironella

La primera imatge del Santuari procedent de Lourdes de França
i ofrenada a la Parròquia el 15 de juliol de 1922.

EDICIÓ COMMEMORATIVA

**70 Aniversari de la inauguració de la Gruta de Subirans
25 Aniversari de les trobades parroquials de malalts i impedit
450 Aniversari de la Consagració del Temple Parroquial**

4 de setembre de 1994.

5.2. Serveis i activitats al Parc de Lourdes

Acabada la guerra, la Sra. Francisca Sabater Casals, amb 78 anys d'edat, sola i havent de suportar la desgràcia de la pèrdua violenta del seu fill, no va tenir ànims per refer el negoci del Parc i retornar-li l'esplendor que havia tingut. Va optar per vendre la finca als germans Brecha, que tenien l'empresa de construcció que havia fet les obres del Santuari i del Parc des del seu inici. La part del restaurant, del bar i de la botiga de records va correspondre al Sr. Martí Brecha Colomer, que va morir l'any 1941 i poc després la seva esposa. La propietat va passar al seu únic fill, Jordi Brecha Salvà, quan tenia divuit anys. Sense recursos i amb un llarg servei militar per endavant, les instal·lacions del restaurant, el bar i la botiga de records no es van poder refer. No obstant això, es va mantenir tot el recinte exterior amb les taules i fogons, que de seguida va ser el lloc de trobada de celebracions familiars els diumenges i dies festius. La gent s'hi desplaçava a peu o amb carro per passar un

Fogons a l'aire lliure al parc de Lourdes.

Celebració familiar en una taula de pedra al Parc de Lourdes.

Grups d'amics i familiars el cap de setmana al Parc de Lourdes. Any 2006.

ANIS DEL TIGRE

EDUCACION Y DESCANSO
ARENYS DE MUNT

GRUPO FOLKLORICO

Día 11 de Abril de 1955

Tradicional APLEC del Lunes de Pascua

en el Santuario de Ntra. Sra. de Lurdes

Mañana, a las 11:

En Narcís de la Pineda . . . Rossell
Pescadors, bons catalans . . . Bou
Recordant . . . Buscarons
L'encís de l'Aplec . . . Viladecau
Ets tu la meva vida . . . Fradera
Tossa bonica . . . Mas Ros

PROGRAMA

Tarde, a las 4:

A saltar . . . Marons
Aquell temps . . . Viladecau
Maria Amàlia . . . Mas Ros
T'ho dic cantant . . . Mercader
Collsacreu . . . Martori
Torroella, vila vella . . . Bou

Cobla LA MAREMA

Sorteo de una magnífica MONA

Donativo: UNA peseta Nº 000839

ANIS DEL TIGRE

Aplec de sardanes el dilluns de Pasqua. Any 1971.

Ballada de sardanes durant la Festa de la Mare de Déu d'Agost. Any 2013.

dia de lleure amb la família. L'any 1942 es va recuperar l'aplec del dilluns de Pasqua, per l'organització franquista «Central Nacional Sindicalista (C.N.S.) Educación y Descanso», amb ballades de sardanes amb cobles, matí, migdia i tarda.

A principis de la dècada dels 50 del segle XX, el Sr. Jordi Brecha Salvà va començar a oferir un petit servei de bar i botiga de records ajudat pel seu sogre, el Sr. Vicenç Umbert Catà. Al mateix temps, va reunificar la finca comprant les parts dels seus parents. L'any 1962 es van inaugurar les noves instal·lacions del restaurant, reformat completament i amb una nova cuina. El restaurant va recuperar el prestigi que havia tingut amb l'empenta que li van donar els fills del Sr. Jordi Brecha Salvà. S'hi celebraven els banquets de moltes festes familiars com casaments, comunions, batejos, aniversaris, etc. Així mateix, la família Brecha va col·laborar amb la Parròquia en el manteniment i millores del Santuari.

A partir dels anys 60, amb la popularització del cotxe particular, el parc del Santuari va ser visitat els diumenges i festius per multitud de persones, especialment de l'àrea metropolitana de Barcelona, que buscaven espais oberts per estar en contacte amb la natura. Es va incrementar el nombre de taules i fogons de l'exterior i l'oferta

Bar i botiga de records d'en Jordi Brecha Salvà al Parc de Lourdes.

Cofradía de Ntra. Sra. de Lourdes

(Parroquia de San Martín de Arenys de Munt)

Fiesta de la Natividad de Nuestra Señora

Domingo, día 8 de Septiembre de 1963

PROGRAMA DE ACTOS

Por la mañana: En el Templo Parroquial

Misas a las 6, 8, 10 (cantada) y 12.

Por la tarde: En el Santuario de Ntra. Sra. de Lourdes

A las 6: **Misa Vespertina**

A las 6,45: **Bendición de las nuevas dependencias
del «Hostal» del Parque de Lourdes**

A las 7: **Audición de Sardanas**

A las 8: **Santo Rosario
Procesión de Antorchas**

A las 9: **Inauguración del «Hostal» del Parque de Lourdes**
donde se servirán cenas a precios populares.

NOTAS:

Los fanalillos para la Procesión de las Antorchas podrán adquirirse en la tienda de recuerdos del propio Santuario.

—En la puerta del nuevo "Hostal" del Parque de Lourdes, habrá una lista de menús con los precios correspondientes.

Conviene se encarguen con antelación.

Arcadi J. Milla
Arenys de Munt

de la botiga de queviures, del bar i del restaurant; també dels records i de les ofrenes a la Mare de Déu. Els diumenges d'estiu moltes famílies allargaven la jornada de platja a Arenys de Mar i al migdia dinaven a les taules del Parc de Lourdes. En les èpoques àlgides, els visitants es podien comptar per centenars. Cap al mes de maig, caravanes d'autocars plens d'infants i joves escolars visitaven Lourdes per realitzar una excursió a la natura o celebrar el final de

Treballadors de Les Sedes al Parc de Lourdes el 18 de juliol de 1944.

curs. També s'hi realitzaven trobades d'empreses, de motoristes, de clubs esportius, etc.

El Parc de Lourdes també és recordat per ser el lloc on es van fer les primeres romeries del Rocío organitzades per la comunitat andalusa de Catalunya. A finals dels 70 les Hermandades Rocieras de Andalucía van celebrar les primeres romeries catalanes del Rocío, a l'estil de les que es feien a la ciutat d'Almonte (Huelva), que custodia la Verge del Rocío o la Blanca Paloma i on se celebra la famosa romeria per Pasqua Granada, amb milers de romeus equipats amb la indumentària andalusa, casetes i *tablaos*. Aquesta celebració va durar alguns anys, fins que l'enorme quantitat de gent va col·lapsar la capacitat del Parc i de la carretera d'accés. Davant l'allau de visitants, els organitzadors van decidir traslladar la romeria a altres llocs de Catalunya amb més capacitat i per a una major seguretat.

**Parque de
Santuario
de Ntra.Sra.
de Lurdes
Arenys de Munt**

Día 23 de Abril de 1973

**TRADICIONAL APLEC
SARDANISTA
DEL LUNES DE PASCUA**

Mañana, a las 11:

Escogido repertorio de Sardanas

Tarde, a las 4:

Selecta audición de Sardanas

Ambas audiciones serán interpretadas por la **Cobla "LA PRINCIPAL" de Mataró**

Notas:

Durante el día funcionará un servicio permanente de coches de línea desde la Estación de Arenys de Mar al Santuario y viceversa.
—El servicio de Restaurante empezará puntualmente a la una, cumplimentando a los comensales conforme se vayan presentando, no reservándose mesas con anterioridad.
—En el lugar acostumbrado habrá servicio de Bar y Café.

Todo va mejor con Coca-Cola

6. Celebració del Centenari del Santuari de Lourdes (1924-2024)

6.1. Actes i activitats del Centenari

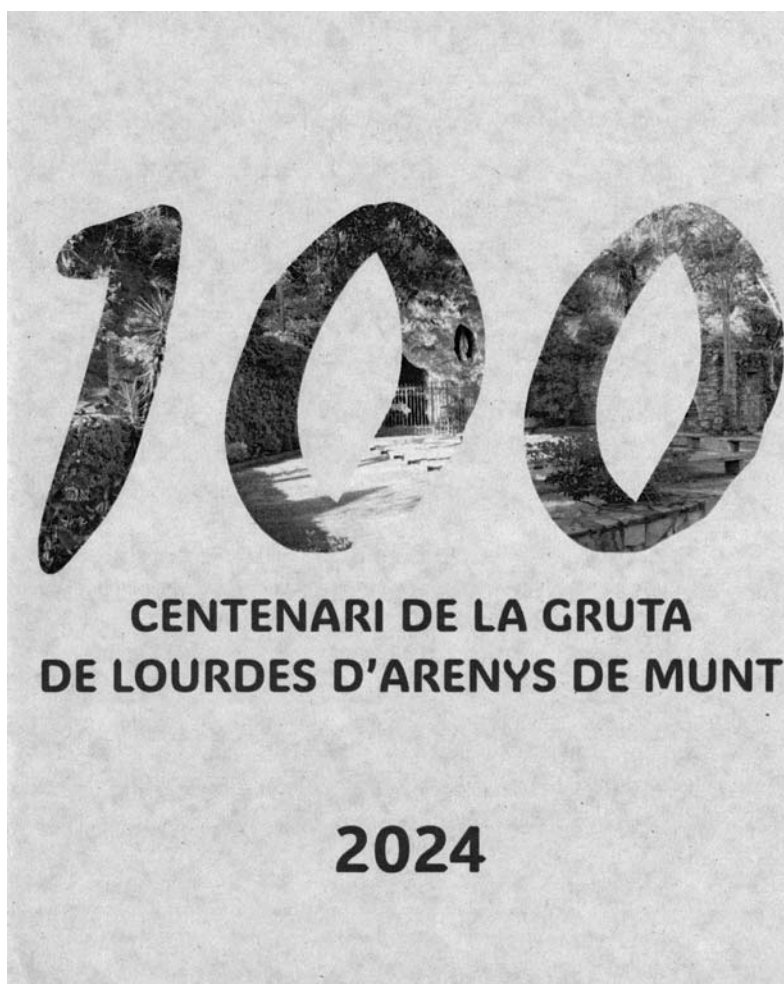
En complir-se cent anys de la inauguració de la Gruta de la Mare de Déu de Lourdes, la Regidoria de Cultura d'Arrel i la Parròquia han volgut commemorar que la Verge de Lourdes fa cent anys que forma part del paisatge del nostre poble i és motiu de veneració per part dels cristians del poble i de molta gent. A la revista *Batec* n. 434, del gener de 2024, a la secció de la Parròquia, Mn. Joan Soler Ribas, el nostre rector, des de la secció del Campanar, deia:

«Benvolguts, hem començat un nou any i ho hem fet carregats d'il·lusions i de projectes, i un dels bonics projectes d'aquest any 2024 serà, sense cap mena de dubte, la celebració del Centenari del Santuari de Lourdes.

(...) Es tracta d'un petit fragment d'història de la nostra parròquia i del nostre poble que ens cal conservar i passar a les generacions que ens seguiran. Vull agrair a totes les persones que diàriament cuiden del santuari, el netegen, l'embelleixen i l'obren per als grups que hi venen per celebrar una eucaristia. Perquè, situat en un entorn envejable, són molts els que s'hi aturen al llarg del dia i, potser, en un petit moment manllevat al temps, fixen la mirada a la Mare de Déu sota l'advocació de Lourdes i senten, en el seu cor, el manyac d'una mare que els diu: "No tinguis por, no estàs sol".»

Amb ganes de fer comunitat i celebrar el Centenari, es va crear una comissió ad hoc, formada per una dotzena de persones (la regidora de Cultura d'Arrel, representants de la Parròquia, de

l'Hospitalitat, propietaris del Parc de Lourdes i persones del poble vinculades al Santuari per motius diversos). Aquesta comissió ha organitzat diversos actes religiosos, de coneixement i respecte del Parc de Lourdes, i de caràcter social, cultural i festiu. La regidora de Cultura d'Arrel ha coordinat l'organització i n'ha fet la difusió. A continuació fem una breu descripció dels actes celebrats des del febrer fins al novembre de l'any 2024.

• Inauguració del Centenari a la Gruta de Lourdes. Diumenge 11 de febrer al matí.

El dia de la Festivitat de la Mare de Déu de Lourdes, a la Gruta del Santuari es va inaugurar oficialment el Centenari, amb un acte de tipus religiós i festiu al qual van assistir unes 150 persones. La celebració va consistir en:

- Missa a la Gruta presidida pel rector, mossèn Joan Soler Ribas.
- Inauguració d'una placa commemorativa del Centenari a la paret de la Gruta.
- Pica-pica ofert als assistents per l'Ajuntament davant de la botiga de records.

• Ballada de sardanes a l'esplanada de la Gruta. Dilluns de Pasqua, 1 d'abril al matí.

El sol del dilluns de Pasqua va brillar per il·luminar la ballada de sardanes a l'esplanada de la Gruta de Lourdes. Un centenar de persones, a més de les que es preparaven per dinar a les taules de pedra del Parc, van gaudir de les sardanes interpretades per la Cobla del Col·legi de Santa Maria de Blanes.

Aquest acte, de tipus social i cultural, es va organitzar juntament amb l'Agrupació Sardanista d'Arenys de Munt i els gestors de l'espai natural de Lourdes i va recordar la tradició d'organitzar, durant molts anys, ballades de sardanes al recinte de Lourdes.

**• Activitats religioses i festives a l'entorn de la Gruta.
Dissabte 1 de juny a la tarda.**

Amb motiu de la finalització del curs de la Catequesi Parroquial, es van fer els següents actes: caminada des de l'Escola Sobirans fins a la Gruta de Lourdes i ofrena floral dels participants a la Verge.

Aquesta activitat, de tipus religiós i festiu, era oberta a totes les persones del poble amb participació de les catequistes i dels grups respectius d'infants i joves. Tot i que la caminada i l'ofrena floral es van poder fer, els gegants del poble, invitats a participar-hi, a causa de la pluja intensa no hi van poder assistir. La participació va ser d'unes quaranta persones.

· Caminada des de la Gruta de Lourdes per descobrir la riquesa ecològica i paisatgística de Sobirans.
Divendres 12 de juliol a la tarda.

Va ser una activitat guiada pel Sr. Pere Alzina Bilbeny, biòleg, màster en Enginyeria Ambiental, consultor i comunicador ambiental. Entre moltes altres coses, va focalitzar la xerrada en els elements geològics i vegetals de la Riera de Sobirans i va explicar aspectes de molt interès per al coneixement i la comprensió del seu comportament. La xerrada, que es va realitzar in situ i va durar més d'una hora, es va fer curta a criteri de molts assistents.

Aquesta activitat, de tipus natural i social, va ser molt participada (hi van assistir unes setanta persones de totes les edats: joves, adults, famílies amb nens petits, etc. d'Arenys de Munt i dels pobles veïns, especialment d'Arenys de Mar i Canet de Mar).

**• Concert del grup Relk d'Arenys de Munt a la Gruta.
Divendres 12 de juliol al vespre.**

El concert va tenir lloc a continuació de la xerrada del Sr. Pere Alzina Bilbeny, a l'entrada de fosc a la Gruta, amb el grup de músics de Relk. Van estar més d'una hora interpretant les cançons pròpies, algunes ben conegudes pels assistents, com *Riera de Sobirans*. La Gruta de Lourdes, amb la llum de l'horabaixa, es va convertir en un marc magnífic per escoltar el concert a la fresca del capvespre i sota l'esguard de la imatge de la Mare de Déu de Lourdes. El bosc d'alzines de l'esplanada del santuari es va omplir dels acords

d'aquest grup arenyenc que feia anys que no actuava. Una setantena de persones van gaudir de la vetllada.

**• Festa de l'Assumpció de la Mare de Déu a la Gruta.
Dijous 15 d'agost a la tarda.**

La festa es va celebrar a la Gruta i al seu entorn. Els actes van consistir en res del rosari, processó de torxes, res de vespres i corona poètica a la Verge.

Aquest acte, de tipus religiós i cultural, es realitza des de fa molts anys, organitzat per la Parròquia. Amb motiu de la celebració del Centenari, aquest any va tenir una significació especial, amb una participació ben nombrosa, unes vuitanta persones.

Centenari de la Gruta de Lourdes d'Arenys de Munt (1924-2024)

**• Exposició commemorativa del Centenari de la Gruta.
Divendres 30 d'agost a la tarda.**

El divendres 30 d'agost es va inaugurar l'exposició commemorativa del Centenari de la Gruta de Lourdes a la Sala d'Exposicions Mercè Paluzie, i va restar oberta fins al 15 de setembre. A la inauguració hi van intervenir el Sr. Gaspar Casals Coll com a responsable de l'organització i del contingut exposat; Mn. Joan Soler Ribas, rector de la parròquia, i el Sr. Josep Sànchez Camps, alcalde d'Arenys de Munt. Va ser un acte cultural en el qual van participar unes vuitanta persones.

L'exposició estava formada fonamentalment per fotografies antigues ampliades, procedents de l'Arxiu Joaquim Missé i l'Arxiu Parroquial de Sant Martí d'Arenys de Munt, i algunes facilitades per persones diverses del poble. A més de les fotografies, també hi

havia exposats documents i programes d'actes diversos relacionats amb el Santuari, records, estampes i el pendó de la Mare de Déu de Lourdes.

L'exposició va tenir una molt bona acollida, arribant a comptabilitzar-se unes 500 visites. En molts casos es tractava d'una segona visita de les mateixes persones per acabar de contemplar algunes imatges, llegir alguns textos o compartir records i vivències amb familiars, amics o veïns. És curiós destacar les moltes anècdotes que els visitants explicaven durant els dies que l'exposició va estar oberta.

• **Conferència: «Valors dels santuaris marians rurals».**
Divendres 14 de setembre a la tarda.

A la Sala d'Exposicions Mercè Paluzie, enmig de l'exposició del Centenari es va oferir la conferència del doctor en biologia ambiental Sr. Josep M. Mallarach Carrera. En aquest acte cultural, al qual van assistir unes setanta persones, el Dr. Mallarach va parlar del concepte de sant o sagrat, dels primers santuaris i de com al llarg de la història s'han anat adaptant. Va explicar que l'origen de les ciutats són precisament els santuaris, llocs de reunió de la població on van anar construint els serveis, i com l'Església catòlica va anar

modelant imatges de Maria, la Mare de Déu. Va fer un repàs de la densitat de la geografia mariana a Catalunya i va parlar dels santuaris vinculats a les aparicions marianes, com el de Lourdes.

Va destacar els valors que, per a ell, aporten els santuaris marians rurals a la societat. Situats en plena natura, ofereixen el contacte vivificador dels espais naturals, aire sa, silenci i serenor. Espais com el de Lourdes de Sobirans predisposen al recolliment, conviden a un contacte espiritual amb els símbols naturals i, des d'un punt de vista espiritual, són llocs que inviten a la meditació i a la contemplació. En el cas de Sobirans, no només en el Santuari, sinó mentre s'hi va a peu, passejant sols o acompanyats, en silenci, aquesta aproximació en si mateixa és benèfica, asserena i, quan s'hi arriba, el lloc convida al recolliment. Va acabar la conferència animant el públic a seguir custodiant i freqüentant aquest santuari, procurant que l'ús recreatiu del seu voltant no acabi fagocitant el que és nuclear. El Santuari de Lourdes de Sobirans és part d'una trama de llocs sants que fan el seu servei i la seva funció en una societat tan secularitzada com la que vivim.

· 58a Trobada de Germanor de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes del Bisbat de Girona.

Dissabte 12 d'octubre, matí i migdia.

Aquesta va ser la tercera trobada de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes del Bisbat de Girona a la Gruta de Lourdes d'Arenys de Munt. S'hi van realitzar diferents actes, religiosos, festius i socials:

- Benvinguda, audició i ballada de sardanes davant de la Gruta de Lourdes.
- Missa concelebrada a la Gruta presidida pel bisbe de Girona, Fra Octavi Vilà Mayo.
- Dinar de Germanor al pavelló municipal d'esports del Torrent d'en Terra.

Malgrat el temps plujós, fou una trobada molt participada, amb més de 300 persones de diferents pobles i parròquies del nostre bisbat.

· **«Maria, 100 anys a Lourdes»:** conferència espiritual i concert de Veus de Munt.
Divendres 22 de novembre al vespre.

El dia de Santa Cecília es va fer l'acte de cloenda del Centenari de la Gruta de Lourdes de Sobirans amb la conferència espiritual del rector, Mn. Joan Soler Ribas, i la participació del cor del Centre, Veus de Munt.

L'acte **«Maria, 100 anys a Lourdes»** es va fer a l'església parroquial i va ser una miscel·lània de concert, reflexió, pregària i espectacle a través de la música del cor Veus de Munt, inserint-hi els punts de meditació de Mn. Joan Soler Ribas.

Mn. Joan va començar recordant les paraules de sant Agustí «Qui canta, prega dues vegades», perquè quan cantem amb himnes antics i noves cançons, va dir, establim llaços invisibles i reals amb tots aquells que abans que nosaltres els van cantar. Al llarg d'una hora es van anar intercalant les cançons amb les reflexions sobre la condició humana des de la fe, amb textos de l'Evangeli i de diferents figures emblemàtiques per al cristianisme, com el sacerdot Joan Alzina Hurtos, el bisbe Pere Casaldàliga Pla o el teòleg Francesc Torralba Rosselló, partint de Maria, la Mare de Déu, dona extraordinària que va marcar per sempre el destí de la humanitat des de la simplicitat absoluta, com senzill va ser l'origen del nostre Santuari de Sobirans.

6.2. Difusió dels actes del Centenari

Els actes de celebració del Centenari es van difondre per diferents mitjans. Citem a continuació els més destacats:

- Publicació de díptics i cartells amb la ressenya de tots els actes i cartells a l'inici de cadascun dels actes, uns dies abans, a través de les cartelleres del poble, del web i les xarxes socials de l'Ajuntament, del calendari mensual de la revista *Batec* i de la ràdio municipal d'Arenys de Munt.

- Article publicat a la revista *Batec* n. 434 del mes de gener de 2024, a la secció de la Parròquia, de Mn. Joan Soler Ribas, rector de la Parròquia, sobre la celebració del Centenari del Santuari de Lourdes.

- Informació publicada a la secció de la Parròquia de la revista *Batec* n. 435, de febrer de 2024, sobre la Festa de la Mare de Déu de Lourdes, patrona dels malalts, i el Centenari del Santuari de Lourdes de Sobirans.

- Anunci al programa *La veu de la Parròquia* de Ràdio Arenys de Munt dels actes del Centenari, amb la participació de membres de la Comissió del Centenari: Sra. Concepció Brecha Umbert, Sra. Montserrat Carreras Cort i Sra. Nuri Vilaró Brecha.

- Anunci dels diferents actes als informatius de Ràdio Arenys de Munt.

- Article publicat al diari *El Punt Avui* l'11 de maig de 2024 sobre els cent anys del Santuari de Lourdes d'Arenys de Munt, a partir de l'entrevista de la periodista Elena Ferran Riera als membres de la comissió organitzadora Sra. Concepció Brecha Umbert i Sr. Gaspar Casals Coll.

· A la rebuda de la Flama del Canigó a Arenys de Munt (la vigília de Sant Joan, el 23 de juny de 2024, a la plaça de l'Església), va participar a l'encesa de la foguera la Sra. Nuri Vilaró Brecha, i a la lectura del manifest la Sra. Montserrat Carreras Cort, totes dues membres de la Comissió Organitzadora del Centenari.

7. Bibliografia, webgrafia i fonts consultades

BIBLIOGRAFIA

Ajuntament d'Arenys de Munt. *Programa de Festa Major 1955*.

Amat i Teixidó, Jordi. *Un tomb per la història d'Arenys de Munt (1931-1948)*. Ed. Oikos-Tau, 1999.

Arennios núm. 9, juny de 2018. 2a època.

Batec núm. 351, març de 2017.

Batec núm. 418, setembre de 2022.

Batec núm. 434, gener de 2024.

Batec núm. 435, febrer de 2024.

Casals Cortés, Núria. *La Torre Blava*. Manuscrit inèdit.

Fulls Parroquials de la Parròquia de Sant Martí d'Arenys de Munt, des de 1939 fins a l'actualitat.

L'Ou com Balla núm. 9, juny de 1978.

Notes històriques del Santuari de Nostra Senyora de Lourdes

d'Arenys de Munt (Sobirans). Edició 1973 amb motiu del 50è aniversari de la Gruta.

Torrent Martori, Antònia. *La Cova de N.D. de Lourdes de Subirans (Arenys de Munt)*. Impremta J. Tatjé. Arenys de Mar, 1926.

Victor Gay, J. *Girona-Lourdes: un llarg camí de devoció, peregrinacions i fe: una mostra de l'Arxiu i col·lecció de Jordi Gibert a l'entorn del Santuari*. Girona, 2004.

WEBGRAFIA

<https://prensahistorica.mcu.es/es/inicio/inicio.do>

ARXIUS

Arxiu Missé.

Arxiu Parroquial de Sant Martí d'Arenys de Munt.

Col·lectiu pel Museu Arxiu d'Arenys de Munt. Fons L'Abans.

FONTS ORALS

Concepció Brecha Umbert, Vicenç Brecha Umbert, Amàlia Colomer Gil, Pepita Martori Boadas, Baldomer Torrent Crous i Antònia Valls Macià.

Sumari

Salutació	5
Pròleg	7
2. Origen i ubicació de la Gruta	9
2.1. Antecedents	9
2.2. Ubicació	12
2.3. Inauguració, millores i reformes	16
3. Dels primers anys fins a la Guerra Civil	23
3.1. Actes i celebracions religioses al Santuari	23
3.2. Serveis i activitats al Parc de Lourdes	25
4. Etapa de la Guerra Civil (1936-1939).....	32
5. Després de la Guerra Civil fins a l'actualitat	34
5.1. Actes i celebracions religioses al Santuari	34
5.2. Serveis i activitats al Parc de Lourdes	52
6. Celebració del Centenari del Santuari de Lourdes (1924-2024)	61
6.1. Actes i activitats del Centenari	61
6.2. Difusió dels actes del Centenari	75
7. Bibliografia, webgrafia i fonts consultades	77

Ajuntament
d'Arenys de Munt